

Politikk er idékamp

Taler

Kristian Tonning Riise

Dato

22 juni 2014

Sted

Sundvolden hotell

Omstendigheter

Tale til Unge Høyres landsmøte

1 Kjære landsmøte,

For snart ni år siden meldte jeg meg inn i Unge Høyre.

5 Da hadde Høyre nettopp gjort sitt dårligste valg i historien. Med et valgresultat på 14,1 prosent måtte Høyre tre ut av regjeringskontorene og overlate landet til Ap, Sp og SV. Og jeg må si, det er en litt uvirkelig reise jeg har vært så heldig å få være med på siden den gangen.

10 I fjor gjorde Høyre sitt beste stortingsvalg siden 80-tallet.

Norge har fått det blåeste Stortinget i historien.

Høyre har statsministeren.

15

Og dere har nettopp gitt meg tilliten som leder av ungdomspartiet til Norges største regjeringsparti.

For det vil jeg først si tusen takk.

20

Å være leder av Unge Høyre er en jobb man går til med stor ærefrykt. Jeg skal innrømme at jeg er litt nervøs, ganske spent, men mest av alt så gleder jeg meg skikkelig.

25 Nå begynner jobben med å meisle ut Unge Høyres rolle som posisjonsparti igjen. Jeg kan ikke tenke meg et kulere prosjekt å lede, og jeg kan ikke tenke meg en bedre gjeng å gjøre det sammen med.

30 Før jeg går videre, så vil jeg si noen ord til deg, Paul Joakim. PJ. Eller Pål Joakim som du heter i Inkognitogaten 18.

Den jobben du har gjort representerer et av de viktigste konservative dydene vi har, nemlig generasjonsregnskapet. Du gir fra deg et Unge Høyre som ikke bare
35 er i minst like god stand som da du overtok, men et Unge Høyre som er større og bedre enn noensinne. Jeg er sikker på at jeg taler for hele organisasjonen, når jeg sier tusen takk for den lederen du har vært de siste to årene.

Så vil jeg på vegne av meg selv få lov til å takke for den personen du er, og det
40 samarbeidet som vi har hatt. Helt siden du var en litt irriterende hip og kul rapper fra Molde og jeg var en langhåret hippie fra Hedmark, så har vi fulgt hverandre i ulike verv og roller i Unge Høyre.

Jeg har nok etterhvert innsett at jeg neppe ville blitt rockestjerne. Jeg vet ikke
45 helt om du har innsett at det kanskje ikke var en "hip hop hall of fame"-karriere du sa fra deg, men jeg er veldig glad for at det ble politikken på oss begge.

Jeg er glad for at jeg har fått jobbe tett på deg de siste årene, og for at jeg ikke bare kan kalle deg en god kollega men også en god venn.

50

Kjære landsmøte, politikk er idékamp.

Vi lever i et konsensusorientert politisk landskap.

55 Ofte handler de politiske debattene om hvem som har eierskapet til ting vi alle er enige om, mer enn det handler om å belyse og tydeliggjøre reelle alternativer.

Det skyldes ikke minst at høyresiden har vunnet mange av de store idékampene.

60 Vi vant den økonomiske idékampen på 70-tallet da Ap måtte forlate planøkonomien, og akseptere statens rolle som en tilrettelegger av- og ikke en kontrollstyrer av økonomien.

Vi vant idékampen om et åpnere samfunn på 80-tallet da NRK-monopolet ble
65 opphevet, boligmarkedet ble deregulert og det ble mulig å handle i butikken etter kl 17.

70 Vi vant idékampen om globaliseringen på 90-tallet, da det ble klart at
venstresidens bilde av globaliseringen som et virkemiddel for en europeisk
rikmannsklubb var feil. I stedet ble det stadig tydeligere at friere handel ikke
bare tjente Vesten, men i enda større grad fattigere land.

75 Og på 2000-tallet vant vi idékampen om kunnskapsskolen. Da kjempet SV for
en skole uten eksamen og uten karakter. Nå har alle i SV pålagt seg selv
kollektivt hukommelsestap. Alle har plutselig GLEMT SV-skolen og Audun
Lysbakken er plutselig kjempefan av kunnskap.

80 Det låter omtrent like troverdig som når Paradise Hotel deltakere sier at de skal
være seg sjæl 110 prosent.

Vi lever kanskje ikke i noe ideologienes tiår.

85 Dagens politiske hverdag har ikke like store ideologiske konfliktlinjer som i
tiårene før oss, men la ingen overbevise dere om at vi har gått tom for viktige
idékamper.

90 For nøyaktig en uke siden leverte regjeringen på ett av sine viktigste valgløfter da
Bent Høie la frem reformen fritt behandlingsvalg. Fra og med neste år skal
pasienter innen rus og psykiatri få velge fritt mellom offentlige og private tilbud.

Vet dere hva Audun Lysbakken kalte reformen?

95 Han kalte den usolidarisk. Usolidarisk!?

100 Altså, jeg tror at man iblant skal forsøke å tolke politiske motstandere i beste
mening, men dette utspillet klarer jeg faktisk ikke å forstå. Hvem er det
Lysbakken mener dette er usolidarisk mot? For det kan i hvert fall ikke være den
rusavhengige som får raskere hjelp eller den psykisk syke som får et bedre
tilpasset behandlingstilbud.

105 Konklusjonen må være at det er hos systemet Lysbakkens solidaritet ligger.
Tanken om at det finnes private tilbud der ute som kan hjelpe folk bedre og mer
effektivt enn det offentlige er sosialisters største frykt.

Vet dere hvorfor? Det er fordi det kan føre til at flere vil ha hjelp der. De er redd for at noe som funker kan komme til å utkonkurrere noe som IKKE funker.

110

Dette er dogmatisk sosialisme på sitt aller verste. Og det minner oss på at en av de eldste idékampene i politikken fortsatt er like gjeldende.

115

Det er kampen mellom de som tror at fremtiden kan detaljreguleres på et skrivebord og de som tror at samfunnet først og fremst blir til gjennom de valgene hver og en av oss tar hver dag.

120

Det er kampen mellom de som tror at løsningen på alle problemer finnes i politikken, og de som tror at det finnes grenser for hva politikere både KAN og BØR blande seg inn i.

Det er kampen mellom de som vil slippe løs skaperkraft og initiativ, og de som vil holde den tilbake.

125

Det er kampen MOT de som tror på sosialisme og FOR de som tror på frihet, og i den kampen kommer Unge Høyre alltid til å stå i fremste rekke.

Kjære landsmøte,

130

Vårt samfunn, preget av fred, rikdom og konsensus, har vært noe nytt i historien. Det er også en sjeldenhet i dag.

Den store majoriteten av verdens befolkning lever ikke i land hvor stemmerett er en selvfølge.

135

De lever ikke i land hvor organisasjonsfrihet er en rettighet. De lever ikke i land hvor retten til å ytre seg fritt er basisen for et folkestyre.

140

I de mest bortjemte, glemte og mørke delene av verden er virkelighetene for vanlige mennesker en helt annen. 1900-tallet var demokratiets århundre. Med både militære og fredelige midler falt diktaturer til fordel for demokratiet. I dag er ikke militærmakt lenger den største trusselen mot verdens verste regimer.

Hver dag smugles tusenvis av telefoner, USB-penner, DVDer og datamaskiner over grensen til verdens mest lukkede land. I Nord-Koreanske hjem er nå Sex

and The City blant de mest populære TV-seriene, musikken fra Sør-Korea spilles på stereoanleggene og tusener får muligheten til å ringe ut av denne fangeleiren av et land med smuglede mobiltelefoner.

- 150 Dette er landet hvor familien i tre generasjoner settes i fangeleir hvis du vitser om statslederen, hvor befolkningen har spist barken av trærne i mangel på annen mat og landet hvor fluktforsøk straffes med døden. Dette landet er verdens største fangehull.
- 155 Det er sjelden man hører noe nevnt om Nord-Korea uten at det handler om Crazy-Kim, atomvåpen og den demilitariserte sonen. Storpolitikk er spennende og viktig, men vår oppgave må være å sørge for at befolkningen bak og overgrepene de blir utsatt for ikke blir en glemt historie.
- 160 Vårt våpen i kampen for frihet for mennesker i verdens mest lukkede land er kunnskap og en konstant påminnelse til våre folkevalgte politikere at det nytter å spre informasjon, det nytter å støtte opposisjonsgrupper, og det nytter å vise for hele verden at undertrykkelse av en hel befolkning er uakseptable.
- 165 Unge Høyre er fremtidsoptimister.
Vi tror på en bedre morgendag.
Vi tror at verden går i riktig retning.
- Det betyr ikke at vi er lettvinte idealister, med en likeglad innstilling til verdensutviklingen.
- 170 Det betyr ikke at vi er naive drømmere, uten øye for de utfordringene som ligger foran oss.
Men det betyr at vi har en hardnakket tro på at selv i verdens mørkeste avkroker finnes det et lys i tunnelen hvis vi fortsetter å kjempe for det vi tror på.
- 175 Jeg kan for øvrig nevne at mennesker i Nord-Korea er så kontrollert av staten, at de kun lar deg velge mellom 10 forskjellige hårklipper. Og jeg kan røpe at ingen av de er den JEG har.
- 180 Kjære landsmøte,

Det er ikke bare små, eksentriske, koko-stater som frykter spredning av informasjon og opplysning av befolkningen. Verdens største befolkning og

185 verdens NEST største økonomi har også et regime som mest av alt frykter en
opplyst opinion.

Tidligere i år var det 25 år siden massakren på den Himmelske Freds plass i
Beijing. Fredelige studenter og demokratiforkjempere hadde samlet seg i
190 sentrum av byen for å fremme sitt ønske om retten til ytring og deltakelse.
Kommunistpartiets svar var tanks og soldater. Hundrevis, trolig tusenvis av
personer ble drept denne dagen.

Dagen etter massakren ruller en kolonne med beltevogner nedover Chang'an
195 avenyen, hovedgaten som går rett nord for den Himmelske Freds plass, da en
vanlig kinesisk mann med to plastposer i hendene stiller seg foran stridsvognene.
Bildet har brent seg inn i hukommelsen på alle som har sett det.

Vi får kanskje aldri vite hva som skjedde med mannen, men et lite øyeblikk
200 demonstrerte han for oss alle at et enkelt menneske kan stoppe ondskapens
maskineri.

Samtidig ser vi hvordan de kinesiske myndighetene bøller med land for å hindre
åpen diskusjon og kritikk av regimet.
205

Vårt svar på det må være at en stormakt med økonomiske muskler aldri skal
slippe lettere unna kritikk enn et lite og perifert land. Det koster å stå opp for
noe, det koster å si det man mener er rett.

210 Heldigvis koster det ikke fengsel og tortur for oss. I verste fall koster det oss
eksportinntekter, og kjære landsmøte, det er det verdt.

Det er informasjon og åpenhet som får diktaturer til å falle.

215 Isolasjon, forkledning og stillhet er det disse diktaturene ønsker seg.

Kjære venner i Unge Høyre! Det? Skal - vi aldri la de få!

Da omfanget av den amerikanske etterretningsorganisasjonen NSAs innsamling
220 av trafikkdata ble avslørt i fjor eksploderte salget av George Orwells berømte
roman «1984».

225 Boken er en bekmørk fremtidsdystopi og beskriver et samfunn ribbet for frihet og individualitet.

Et totalitært diktatur, der et allestedsnærværende Tankepoliti overvåker hver minste bevegelse, og «Storebror» alltid ser deg.

230 Den nyvunne interessen for Orwells fremtidsroman skyldes selvfølgelig ikke at vårt liberale demokrati har blitt et totalitert overvåkningssamfunn.

I vårt samfunn er ikke «Big Brother» personifikasjonen av en diktaturstat, men ett TV-program der deltakere frivillig konkurrerer om å eksponere hvert minutt av livet sitt for omverdenen lengst mulig.

Detaljer om privatlivet vårt som foreldrene våre ikke ville fortalt til naboene bretter vi ut med den største selvfølge på sosiale medier.

240 Men i et samfunn der vi alle lever mer offentlige liv enn de fleste gjorde før oss blir ikke behovet for personvern mindre. Tvert imot.

I flommen av informasjon har retten til en egen frisone blitt viktigere enn noen gang.

245 Da Orwell skrev 1984 på slutten av 40-tallet var det teknologien som satt grensene. På den tiden inneholdt verdens kraftigste datamaskiner mindre datakapasitet enn de enkleste smarttelefonene gjør i dag.

250 I dag setter teknologien nesten ingen grenser for detaljert og systematisk masseovervåking av befolkningen og masselagring av informasjon. HVER DAG produserer vi mennesker en større mengde informasjon enn vi gjorde fra sivilisasjonens fødsel og fram til år 2000.

255 Tenk på det.

Hele døgnet sender telefonen min ut lokasjonsdata. Telefonoperatøren min kan med en nøyaktighet på noen få meter finne ut hvor jeg beveger meg fra jeg står opp om morgenen til jeg legger meg om kvelden, hvem jeg har kommunisert med i løpet av dagen og hvor jeg var da jeg gjorde det.

260

Orwells dystopi er ikke lenger science fiction. Ideen om at den som ikke har noe å skjule, heller ikke har noe å frykte er en farlig idé.

265

Kunnskap er makt. Derfor har autoritære stater til alle tider gjort sitt ytterste for å vite alt om sine innbyggere. Vi ser en skummel tendens i samfunnet vårt der vi går fra konkret og begrunnet overvåking til generell og vilkårlig masseregistrering og innsamling av informasjon.

270

Unge Høyre har alltid stått på personvernets side når politikere med gode intensjoner vil ofre stadig mer frihet for litt mer trygghet. Vi tapte kampen mot datalagringsdirektivet her hjemme, men ble reddet av EU-domstolen da de erklærte at direktivet var ugyldig. Det innebar et for omfattende inngrep i privatlivet.

275

Det var en seier for personvernet, men det bør sende oss noen faresignaler når domstolene er nødt til å være siste skanse for privatlivets integritet. Det bør ikke være politikken oppgave å teste ut hvor mye man kan undergrave personvernet før domstolene sier nei.

280

Arbeiderpartiet og Høyre har en tendens til å hente frem det verste i hverandre i personvernsaker. Da er det vår oppgave å ta kampen i vårt eget parti.

285

Vi må bekjempe ideen om at «kriminalitetsbekjempelse også er personvern», som vi også har hørt fra noen av våre egne. For selv om personvern er satt sammen av ordene person og vern, så er det altså ikke sånn at vern av personer er det samme som personvern.

290

I så fall kunne jeg foreslått noen nye slagord:

- Sykkelhjelmer er også personvern.
- Myggspray er også personvern.
- Kondomer er også personvern.

295

Dette er en pervertering av hele personvernsbegrepet.

Personvern handler om retten til et privatliv.

Det handler om retten til å bestemme over dine egne personopplysninger.

300

Det handler om retten til å ha en privat sfære som bare du kontrollerer.

Vår beskjed til Høyre skal være klar.

305 Vi sier nei til generell masseinnsamling av personopplysninger.
Vi sier nei til vilkårlig masseregistrering persondata.
Vi sier nei til masseovervåking av befolkningen.

Kjære landsmøte,

310

Det er ikke bare et ekspanderende overvåkningsapparat og utvidede politifullmakter som truer det frie og åpne samfunnet.

En av debattene jeg har brukt mye tid på er den om ytringsfrihetens
315 begrensninger. Som liberalkonservativ har jeg en plikt til også å forsvare ytringsfriheten til dem jeg er mest uenig med. De som vil ha et ensrettet, intolerant samfunn der friheten er forbeholdt noen få.

Det er en trussel mot det frie og åpne samfunnet, når enkelte tar til orde for at
320 forbud, bøter eller sensur skal være virkemiddelet vårt i møte med disse meningene som vi liker aller minst. Ikke av hensyn til dem alene, men også av hensyn til oss selv.

Sentralt i vår forståelse av ytringsfrihet er nemlig at den ikke bare forsvarer vår
325 rett til å si noe. Den forsvarer også vår rett til å høre det som blir sagt og respondere på det.

Samtidig må vi huske at ytringsfriheten er verdiløs, uten en rettstat som forsvarer alles rett til å delta i det frie ordskiftet. Den største trusselen mot
330 ytringsfriheten i dag er ikke storsamfunnets meningssensur, men stemmer som trues ut av den offentlige debatten.

I fjor ble leder av Ungdom mot rasisme, Mina Adampour, brutalt angrepet og slått ned utenfor sitt eget hjem. Etter en lang rekke drapstrusler og sjikane ble
335 ordene virkelighet. Mina fikk hjernerystelse, kuttskader, brudd og en varig ryggskade etter angrepet. Siden angrepet har hun bevisst sluttet å uttale seg om enkelte emner, og har en mye forsiktigere profil i offentligheten nå enn hun hadde tidligere.

Florence Aryanik skulle holde appell i Oslo på markeringen av Krystallnatta i november i fjor, da hun ble oppringt av en anonym person: beskjednen hun fikk var «hold deg hjemme hvis du vil være i live i morgen». Florence valgte å trekke appellen. Hun forsvant ut av offentligheten med voldsalarm og hemmelig nummer, truet til taushet før hun knapt hadde rukket å åpne munnen. For en knapp måned siden fant hun mot nok til å ta til motmæle i en kronikk som gjorde inntrykk på mange, men det har kostet. Hver gang hun bruker stemmen må hun trosse trusler om voldtekt og drap.

En annen modig stemme er den norsk-somaliske forfatteren og foredragsholderen Amal Aden. Hun er en av ytterst få åpent lesbiske muslimer i Norge, og har i en årrekke vært nødt til å bo med hemmelig navn på hemmelig adresse etter flere alvorlige drapstrusler. Da hun skulle delta på en debatt på Litteraturhuset i 2011 ble hun rådet av politiet til ikke å møte opp, men trosset oppfordringen. I fjor ble hun slått ned på åpen gate.

Kjære landsmøte,

Vi har et alvorlig problem når selv verdens rikeste, mest demokratiske og mest likestilte land ikke klarer å sikre alle borgerne våre de mest grunnleggende liberale rettigheter.

Å true andre til taushet har ingenting med ytringsfrihet å gjøre. Det er ytringsfrihetens antitese.

Vi er dem som sier at også ekstreme meninger skal ha et vern, men nettopp derfor må vi si ifra enda tydeligere at det går en rød linje når meninger glir over i vold, trusler og trakassering. En linje som ingen har rett til å trå over.

Vi kan ikke akseptere at modige stemmer får beskjed om å holde seg hjemme fordi vi ikke er i stand til å beskytte dem.

Vi kan ikke akseptere at det er en drapstrussel hvis noen ringer på døren din og truer deg på livet, men hvis det er på internett så er det en spissformulering.

Vi kan ikke akseptere at norske minoritetskvinner ikke kan sitte i et debattpanel uten å lure på om den anonyme stemmen de hørte i telefonen sitter gjemt bak tastaturet, eller ser dem rett inn i øynene fra salen.

380

La det være Unge Høyres svar i denne debatten, at hvis du kommer med meninger til ideenes markeds plass, så skal vi alltid forsvare din rett til å delta, men hvis du kommer for å true andre fra å delta så har du ingenting på markeds plassen å gjøre.

385

Kjære landsmøte,

Unge Høyre har alltid kjempet mot monopoler.

390

Vi avskaffet NRK-monopolet.

Vi avskaffet telemonopolet.

Vi avskaffet helsemonopolet til staten.

395

Snart opphever vi postmonopolet.

Og en vakker dag så avskaffer vi kanskje tippemonopolet og vinmonopolet også.

400

Men landsmøte, jeg har lyst til å snakke om et annet monopol. For det monopolet jeg er aller mest fornøyd med at vi har avskaffet, DET er venstresidens monopol på å bry seg.

405

En av de mest misforståtte og usolidariske ideene i norsk politikk, er at det er et uttrykk for nestekjærlighet å gi opp mennesker. Å si at vi forventer ikke noe mer av deg. Vi tror ikke at du kan utrette noe.

410

Mange av de menneskene som samfunnet altfor ofte gir opp er mennesker med psykiske lidelser. Så fort du er psykisk syk, så forventer samfunnet plutselig ikke noe mer av deg. Dette til tross for at mennesker med psykiske diagnoser selv ønsker å komme seg i jobb, selv ønsker å få seg sitt eget sted å bo og muligheten til å bidra med noe.

415

Psykologspesialist Beate Brinchmann ved Nordlandssykehuset sier det slik:

"Det fungerer helt fint å være i jobb. Du kan faktisk bli friskere av å jobbe

420 samtidig som du får behandling. Det er ingenting som tyder på høyere sykefravær. Det at vi har noe å gå til, at vi føler oss nyttige og flinke, er noe av det viktigste i hverdagen"

425 En av de som fikk en jobb å gå til, selv om hun var psykisk syk, var 27 år gamle Anne Enge fra Bodø. Hun fikk tilbud om å bli jobbsøker samtidig som hun var innlagt i psykiatrien. Hun takket ja og det angret hun ikke på. Hun sa:

"Jeg tror at jo lengre tid det går, jo mer tenker du at jeg kommer kanskje aldri ut i jobb fordi jeg har vært syk. Du blir redd for at arbeidsgivere bare ser på det store hullet i CV-en din og ikke tenker på noe annet."

430 Hun ble møtt med forventninger, fikk en jobb og viste at hun hadde noe å bidra med.

435 Landsmøte, vi skal hjelpe mennesker. Og da må en ting være klart. Vi hjelper ingen ved å senke forventningen og sy puter.

Vi gjør det ved å sette opp en stige, og si at hvis du tar det første skrittet, så skal vi hjelpe deg å klatre akkurat så høyt du vil.

440 Jeg har lyst til å avslutte med et av Jens Stoltenbergs favorittsitater.

«Politikkens oppgave er å bygge dansegulv, slik at enkeltmenneskene kan danse sine liv».

445 Ordene tilhører sosialdemokraten Tage Erlander, Sveriges tidligere statsminister og en av de mest legendariske skikkelsene i svensk politikk. Jeg skal innrømme at jeg er litt misunnelig for at disse ordene først ble sagt av en sosialdemokrat, for det passer jo så dårlig på det sosialdemokratiske prosjektet.

450 Sosialdemokratiet har aldri nøydt seg med å bygge dansegulv. De vil styre musikken også.

455 Etter hva vi har hørt er nok lørdagskveldene til Trond Giske mer spennende enn lørdagskveldene til Jan Tore Sanner. Og Snorre Valen er nok enn bedre DJ enn Bent Høie. Men det som er fint med Høyres politikk er at du skal få være din egen DJ. Og kjære venner, for Guds skyld, la oss aldri slippe til Jonas Gahr Støre

bak det miksebordet!

460 Kjære venner, vi vil la mennesker leve selvstendige liv, ta egne valg og et samfunn
der ansvar flyttes bort fra politikere og tilbake til enkeltmennesker.

Politikkens oppgave er å sørge for et samfunn med menneskerettigheter for alle,
et samfunn som hjelper deg tilbake dersom du faller utenfor og et samfunn
465 tuftet på den grunnleggende ideen om at hvis du gir folk tillit og de verktøyene
de trenger, så er det ingen grenser for hvor langt de kan nå!

Jeg gleder meg til de to neste årene, som leder i Norges beste ungdomsparti!

470 Tusen takk for meg!

Kilde

<http://kristianriise.blogg.no>

Emner

475 Høyre, Landsmøtetale, Liberalisme, Partipolitikk

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/politikk-er-idekamp>

480

485

490

495